



▶ ISTRAŽUJEMO

**GRAĐANI FBiH GODIŠNJE
ZA ZDRAVSTVO DAJU
1,5 MILIJARDI KM,
A LIJEČE SE PRIVATNO!**

▶ POPIS STANOVNIŠTVA

**DIJASPORA ĆE
BITI POPISANA
NA POSEBNOM
OBRASCU**

Dnevni avaz

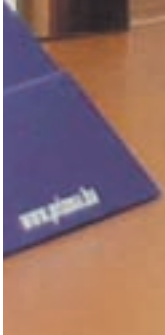
sedmica

POLITIČKI PRILOG NAJTIRAŽNIJEG BH. DNEVNIKA 27. JULI/SRPANJ 2013.

»» INTERVJU

Dr. Kenan Crnkić,
profesor ekonomije,
u misiji promoviranja poduzetništva

**USPJEH JE
MOGUĆ I U BiH,
ZNAM NJEGOVE
TAJNE!**



INTERVJU

Dr. Kenan Crnkčić, profesor ekonomije, u misiji promoviranja poduzetništva

Uspjeh je moguć i u BiH, ja znam njegove tajne!



Dr. Crnkčić:
Najveći uspjesi su i nastali u teškim vremenima
(Foto: I. Šebalji)

Razgovarao:
Tarik LAZOVIC

Uspjeh ima svoje principe, temelje na kojima počiva. To nije nikakva slučajnost ili splet okolnosti, onako usput, prije samog intervjua govori nam dr. Kenan Crnkčić, profesor na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu i predsjednik Upravnog odbora mikroreditne organizacije „Prizma“. U bogato, ali funkcionalno opremljenom uredu u centru Sarajeva, gdje smo razgovarali, Crnkčić je osmislio i napravio najveći dio svog novog projekta, misije, kako više voli reći.

Pitanje izbora

Njegova knjiga „Sedam tajni uspjeha“ prije nekoliko dana stigla je na police

Simbolika broja sedam

□ **Zašto sedam tajni, mora da ih ima i više?**

- Sedam. Jako sam vezan za taj broj. On ima moćno i važno značenje u svim kulturama i religijama. Ako postoji jedna stvar koja je imanentna svim kulturama, to je simbolika broja sedam. U numerologiji znači taj-

knjižara u cijeloj BiH i u rekordnom roku postala najprodavanija. Crnkčić kao uspješan menadžer i dobitnik nagrade „Menadžer decenije“ ništa nije prepustio slučaju, pa je oko sebe okupio cijeli tim, prateću „internet-infrastrukturu“, blog, internet-stranicu, Facebook, Twitter profil...

Bit će to, jasno je, izuzetno uspješan projekt. Ali, 35-godišnji Crnkčić kaže da dobra prodaja knjige, praktičnog vodiča za uspjeh svakog pojedinca, nije meta u koju gleda. Njegove su namjere dublje, a svrha projekta dalekosežnija.

- Želim da ljudi počnu slaviti uspjeh. Da dobri ljudi, oni koji rade i uspijevaju, budu zvijezde, uzor mladima. Mi nismo uspješna

nu i savršenstvo, Fatihama sedam ajeta, sedam krugova je oko Kabe u Tavafu, sedmica je u središtu Davidove zvijezde, u Bibliji se spominje više puta, sedam je duginih boja, dana u sedmici, sedam nota... I za mene lično ima posebno značenje.

zemlja, svi govore i statistika to pokazuje, ali imamo pojedinaca za ponos. Njihove priče se trebaju čuti, i mladi u njih trebaju gledati. Zato sam sabrao sedam tajni - praktičnih savjeta kako svako može postići lični uspjeh. Kod nas to još niko nije uradio - kaže dr. Crnkčić.

□ **Otkud da, faktički, bankar, ekonomista, neko iz struke koju ljudi doživljavaju hladnokrvno piše knjigu o samopomoći, ličnom uspjehu pojedinca?**

- Moja cijela karijera jeste vezana uz finansijski sektor. Počeo sam od običnog službenika i stigao do generalnog direktora, i bio na toj poziciji sedam godina. Paralelno s tim gradio sam i akademsku karijeru. To mi je omogućilo kombinaciju teoretskog i praktičnog znanja i iskustva.

Tema uspjeha i uspješnosti kod nas je zanemarena. To sunce uspjeha koje je sijalo hiljadu godina sija i danas, a principi koji su vriedili u vrijeme Rokfeleru i Karnegija su jednaki. Međutim, potisnuti su iz života i javnosti. Mi o uspjehu ne učimo u školi, na fakultetu. To je postala svojevrsna tajna uspješnih pojedinaca. Kao i sve velike taj-

ne, i ove su jednostavne. Nakon što sam lično sa 35 godina doživio apsolutnu satisfakciju akademskog, praktične priče se trebaju čuti, i mladi u njih trebaju gledati. Zato sam sabrao sedam tajni - praktičnih savjeta kako svako može postići lični uspjeh. Kod nas to još niko nije uradio - kaže dr. Crnkčić.

□ **Cilj i želja**
□ **Šta Vi smatrate uspjehom, jesu li samo bogatstvo, slava, neki ga vide u ličnoj smirenosti, ljubavi, prijateljima. Imaju li neki kriteriji, kako to mjerite?**

- Uspjeh je egzaktna stvar. On je proizvod naših odluka i izbora. Svejedno je šta žele da budu, profesori, privrednici, advokati novinari. Princip je isti, sve su ostalo nijanse. Svako je poglavlje tako koncipirano da motivira i nudi na svom koncu konkretne korake objašnjene na jednostavan način.

Ova knjiga je moj lični napor da počnemo stvarati uspjeh, kao pojedinci, kao grupa i društvo. Ne postoje dobra ili loša vremena za uspjeh. Najveći uspjesi su i

nastali u teškim vremenima.

□ **Većina ljudi kuburi s neuspješnim poslovima, karijerama, male su zarade ako ih uopće i ima. U takvoj atmosferi mnogi govore da bogatstvo nije uspjeh, već zadovoljstvo onim što imaš?**

- Prva tajna i govori - definiraj cilj. To znači da je uspjeh individualna stvar. Mi sami trebamo odlučiti šta je uspjeh. Ali, često ljudi mijesaju želju i cilj. Studen-te pitam šta vam je cilj u narednih pet godina, a neki kažu - želimo biti sretni. Ali, to nije cilj, to je želja.

Zanimljiva je priča o Rokfeleru. On je bio daleko najbogatiji čovjek u historiji. Ono što je on imao u svoje vrijeme kada bi se pretočilo u današnje vrijednosti je daleko više od bogatstva bilo kojeg pojedinca danas. U jednom rijetkom intervjuu, kada su ga pitali kako postići uspjeh, on je rekao da je studirao hiljade knjiga i upoznao hiljade uspješnih ljudi, što ga je dovelo do zaključka da su za uspjeh potrebne samo dvije stvari: prva, da čovjek tačno zna šta želi, a druga da bude spreman da plati cijenu za to. Ja ne definiram šta je

uspjeh, za nekog je uspjeh biti milioner, a za nekoga biti dobar otac, ali donosim principe uspjeha za sve.

□ **Šta Vas je motiviralo da pišete knjigu, s obzirom na to da se danas ne čita mnogo?**

- Dodete u fazu kada poželite podijeliti s drugima osjećaj koji imate. Šta danas stimulira uspješne da nastave dalje? Spoznaj svrhu. Zamislite da ste na vlastitoj sahrani ili dženazi. Šta ostaje iza vas, po čemu ćete biti upamćeni? U mojoj knjizi prije svake tajne ima po jedna kratka priča. U jednoj, a to je istinit događaj, se kaže kako je Alfred Nobel sanjao u novinama svoju smrtovnicu, zapravo in memoriam u kojem je bio naslov „Umrlo je genije zla“. Trgnuo se i zapitao da li želim da me tako zapamte.

Dinamit koji je izumio donio je dosta dobrog čovječanstvu, ali i mnogo zla. Zbog toga je on okrenuo pravac svog života i danas Nobela svi pamtimo po Nobelovoj nagradi, a dinamit je u drugom planu. Dakle, i ja sam se zapitao, kada sam postigao što sam, šta mogu uraditi za društvo u kojem živim. Kakav trag ću ostaviti. Iznenađen sam činjenici

Nije dovoljno imati samo uspješnog sportistu, jer ne mogu sva naša djeca biti Džeko • Moramo jače i više slaviti uspjeh • Od običnog službenika sam postao direktor i profesor • Zamislite da ste na vlastitoj sahrani ili dženazi. Šta ostaje iza vas, po čemu ćete biti upamćeni? U mojoj knjizi prije svake tajne ima po jedna kratka priča • Trebam li svom sinu reći: „Utopi se u prosjek, nemoj se isticati“ ili „Nemoj biti uspješan, neće te voljeti“

com da ovakvih knjiga, domaćih autora, samopomoći kod nas nema.

□ **BiH kao država i njeni građani žive pod zvonom propale države, crnog scenarija, upitne budućnosti. Kako pričati o uspjehu u takvom okruženju?**

i ljubomora i kakvu poruku šaljem mladima. Trebam li svom četverogodišnjem sinu reći: „Utopi se u prosjek, nemoj se isticati“ ili „Nemoj biti uspješan, neće te voljeti“.

□ **Imamo li mi uspješnih ljudi i ko su oni?**

ljudi koji su spremni odvažiti se u biznis.

Grozno je saznanje da će većina studenata kada ih pitate šta žele - svoj biznis ili posao u državnoj firmi - reći ovo drugo. Ne znam zašto se ljudi boje krenuti u posao. Na BBC-u imate fantastičnu

Ništa nije tako moćno kao ideja kojoj je vrijeme došlo

- Kada sam napustio direktorsku poziciju, zapravo prepustio je svojim saradnicima, a što je rijetkost jer većina ljudi, faktički, umire u fotelji,

imao sam i jedan težak zdravstveni problem. To me je probudilo. Dvije godine sam radio na knjizi, kako kaže izreka, potrebno vam je 30 godina

za uspjeh preko noći. Ovo je plod istraživanja i mukotrpno rada, a ništa nije tako moćno kao ideja kojoj je vrijeme došlo - kaže Crnkčić.

- Ova moja knjiga, ali i blog, Facebook i Twitter profili koji prate ovu priču su moj doprinos u borbi protiv te apatije. Ja postavljam na internet samo pozitivne stvari i motivirajuće sadržaje. U politici imamo dovoljno kompetentnih ljudi, i ne mislim da bi doprinio u tome nešto, imamo menadžera edukatora, ovo je moja misija.

Želim da doprem do mladih ljudi. Knjiga ima povoljnu cijenu, ali neprocjenjivu vrijednost. Svugdje je teško, propuštavao sam cijeli svijet. U Španiji je teško, u Francuskoj nema posla, ali nije bezizlazno. Postoje rješenja. Mnogo je primjera mladih koji su počeli svoje biznise. Moramo jače i više slaviti uspjeh. Mi nismo uspješna država, svi podaci govore, ali ne znači da ne možemo biti. Na kraju knjige pozivam i ohrabrujem ljude, kad osjete tu strast i slast uspjeha, da podijele poruke iz knjige sa svima.

Nema izgovora

□ **Iskreno, mnogi će reći lako je njemu pričati o uspjehu, ima firmu, dobar posao, otac bio političar, pomogla mu je porodica...**

- Postoje tri vrste ljudi. Oni kojima okolnosti upravljaju. Oni u okolnostima nalaze izgovor. Drugi su oni koji dopuštaju da drugi ljudi upravljaju njihovim životima. Kažu ne mogu ja ništa, šef mi je ovakav, nije mi otac pomogao. I postoje oni koji upravljaju svojim životima. Oni su svjesni da nema izgovora.

Uspjeh je akcija. Poduzetništvo je od riječi poduzeti nešto. Ustati i pokrenuti se. Ja sam cijeli svoj život radio i studirao. Nisam počeo kao direktor, nego kao službenik. Problem je što mi ponavljamo floskulu da se ovdje sve oprašta osim uspjeha. To je užasna tvrdnja. Ja sam ponosan na sve one koji su uspjeli i odakle zavist

- Imamo, ali ih nedovoljno afirmiramo i ne dajemo im prostora. Pogledajte kako Amerikanci slave svoje uspješne ljude. Gledao sam Donalda Trampa, koji nije pjevač, nogometaš, nego

emisiju koja se zove „Zmajevno gnijezdo“, gdje sjedi pet uspješnih privrednika, a ljudi dolaze s idejama za biznis. Oni onda ulazu novac u najbolje ideje i prate njihov razvoj. Ne kažem da ne trebaju



Sabrao sedam tajni - praktičnih savjeta

biznismen, a ljudi na ulici vrište kada ga vide, žele se rukovati s njim. Oni su ponosni na njega. Tramp je u životu bankrotirao najmanje šest puta i isto toliko puta se podizao. Željni su ljudi pozitivnog primjera. Na koga će se naša djeca ugledati. Nije dovoljno imati samo uspješnog sportistu, ali mogu li sva naša djeca biti Džeko? Treba nam uspješnih privrednika, advokata, političara, ljekara...

Njihov uspjeh mora biti uzor kako bi i druge stimulirali da idu naprijed. Nama trebaju uspješni ljudi u realnom sektoru.

□ **Mislite u ekonomiji?**
- Da. Pogledajte ovu činjenicu: 99 posto biznisa u Evropskoj uniji su mala preduzeća, 92 posto mikropreduzeća koja u prosjeku zapošljavaju samo dvije osobe. Oni su kičma i krvotok EU. Treba nam takvih mladih

ljudi gledati „Farmu“, ali zašto nemamo ovakav program? Sad imamo masu djece koja želi da pjeva, ali ne mogu svi biti zvijezde, zašto ih ne bismo potakli da budu poduzetnici da promoviramo tu vrstu uspjeha? Država mora uraditi svoj dio posla, olakšati uvjete, poreze uskladiti itd., ali i ljudi trebaju biti hrabriji.

□ **Onda, otkrijte nam jednu od tajni iz knjige?**

- Na početku knjige, uz malo iznenađenje, je i odlomak iz priče „Alisa u zemlji čuda“ kada Alisa na raskršću sreće mačka i pita ga kojim putem treba da krene, a on odgovara: „To zavisi gdje si naumila da stigneš.“ „Ne znam“, odgovorila Alisa, a mačak kaže: „Onda je sasvim svejedno kojim ćeš putem krenuti.“ Samo tri posto ljudi ima zapisane ciljeve, a svi ostali rade za njih.